

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ
ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«24» жовтня 2024 року

№ 60/176-р/к

справа № 106/60/122-рп/к.20

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

«Інформація, доступ до якої обмежено» у період з травня 2019 року по липень 2021 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

У період з 23.09.2019 по 31.07.2021 **«Інформація, доступ до якої обмежено»** застосовувало економічно необґрунтовані тарифи на послуги з централізованого опалення, що не були затверджені органом, уповноваженим здійснювати встановлення таких тарифів, а також не здійснювало перерахунки нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років.

Зазначені дії Підприємства призвели до ущемлення інтересів його споживачів і наслідків такого ущемлення, а саме сплати споживачами завищеної вартості послуг з централізованого опалення.

Під час розгляду справи № 106/60/122-рп/к.20 **«Інформація, доступ до якої обмежено»** припинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

За результатом розгляду справи № 106/60/122-рп/к.20 такі дії **«Інформація, доступ до якої обмежено»** визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що є порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На **«Інформація, доступ до якої обмежено»** накладено штраф у розмірі 50 000 (п'ятдесят тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 106/60/122-рп/к.20 про порушення КП «Київавтошляхміст» законодавства про захист економічної конкуренції та подання Третього відділу досліджень і розслідувань Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 24.09.2024 № 60-03/367-П з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:**1. Процесуальні дії**

- (1) Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (попередня назва – Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України) (далі – Відділення), з метою виконання завдань покладених Законом України «Про Антимонопольний комітет України» та на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 12.08.2020 № 13-01/824 (вх. Відділення від 17.08.2020 № 60-01/233К), здійснювало державний контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках комунальних послуг у сфері теплопостачання в територіальних межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.
- (2) Відділення направило до Головного управління Держпродспоживслужби в Київській області лист про надання інформації від 05.08.2020 № 60-02/4331.
- (3) Відповідь на лист від 05.08.2020 № 60-02/4331 Головне управління Держпродспоживслужби в Київській області надало листом від 10.08.2020 № Вих-10-06/6600-20 (вх. Відділення від 17.08.2020 № 60-01/3019).
- (4) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** вимогу про надання інформації від 05.08.2020 № 60-02/4338.
- (5) Відповідь на вимогу від 05.08.2020 № 60-02/4338 Підприємство надало листом від 19.08.2020 № 2091/08 (вх. Відділення від 25.08.2020 № 60-01/3128).
- (6) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** вимогу про надання інформації від 16.09.2020 № 60-02/5167/5.
- (7) Відповідь на вимогу від 16.09.2020 № 60-02/5167/5 Підприємство надало листом від 05.10.2020 № 2579/05 (вх. Відділення від 07.10.2020 № 60-01/3789).
- (8) Відділення направило до Вишгородської районної ради лист про надання інформації від 15.10.2020 № 60-02/5773.
- (9) Відповідь на лист від 15.10.2020 № 60-02/5773 Вишгородська районна рада надала листом від 29.10.2020 № 826/02-07 (вх. Відділення від 09.11.2020 № 60-01/4268).
- (10) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 15.12.2020 № 60/122-рп/к розпочато розгляд справи № 106/60/122-рп/к.20 за ознаками вчинення **«Інформація, доступ до якої обмежено»** порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення, зокрема, у територіальних межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (11) Листом від 15.12.2020 № 60-02/7275 Підприємству направлено копію розпорядження від 15.12.2020 № 60/122-рп/к про початок розгляду справи № 106/60/122-рп/к.20. Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення

поштового відправлення вказаний лист (поштове відправлення **«Інформація, доступ до якої обмежено»**) вручено 22.12.2020.

- (12) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** вимогу про надання інформації від 04.02.2021 № 60-02/936.
- (13) Відповідь на вимогу від 04.02.2021 № 60-02/936 Підприємство надало листом від 17.02.2020 № 399/05 (вх. Відділення від 19.02.2021 № 60-01/911).
- (14) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** вимогу про надання інформації від 05.04.2021 № 60-02/2560.
- (15) Відповідь на вимогу від 05.04.2021 № 60-02/2560 Підприємство надало листом від 12.04.2021 № 1075/05 (вх. Відділення від 16.04.2021 № 60-01/2070).
- (16) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** вимогу про надання інформації від 11.11.2021 № 60-02/8283.
- (17) Відповідь на вимогу від 11.11.2021 № 60-02/8283 Підприємство надало листом від 19.11.2021 № 2515/08 (вх. Відділення від 25.11.2021 № 60-01/5664).
- (18) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** вимогу про надання інформації від 28.06.2024 № 60-02/3451.
- (19) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** вимогу про надання інформації від 05.07.2024 № 60-02/3701е.
- (20) Відповідь на вимогу від 28.06.2024 № 60-02/3451 Підприємство надало листом від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988).
- (21) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** лист про надання пояснень від 06.08.2024 № 60-02/4394е.
- (22) Відповіді на вимогу від 05.07.2024 № 60-02/3701е та лист від 06.08.2024 № 60-02/4394е Підприємство надало листами від 08.08.2024 № 1235/08 (вх. Відділення від 14.08.2024 № 60-01/3190) та від 15.08.2024 № 1397/08 (вх. Відділення від 16.08.2024 № 60-01/3197).
- (23) Відділення направило до Головного управління ДПС у Київській області лист про надання інформації від 13.09.2024 № 60-02/5334е.
- (24) Відповідь на лист від 13.09.2024 № 60-02/5334е Головне управління ДПС у Київській області надало листом від 20.09.2024 № 18548/5/10-36-04-04 (вх. Відділення від 27.09.2024 № 60-01/1872кі).
- (25) Відділення направило до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** вимогу про надання інформації від 25.09.2024 № 60-02/5517е щодо розміру доходу (виручки) Підприємства за 2023 рік.
- (26) Відповідь на вимогу від 25.09.2024 № 60-02/5517е Підприємство надало листом від 10.10.2024 № 1918/08 (вх. Відділення від 15.10.2024 № 60-01/4056).

- (27) За результатами збору та аналізу доказів складено подання від 24.09.2024 № 60-03/367-П про попередні висновки у справі № 106/60/122-рп/к.20 (далі – Подання).
- (28) Листом від 25.09.2024 № 60-02/5514є *«Інформація, доступ до якої обмежено»* направлено копію Подання. Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення вказаний лист (поштове відправлення № 0600966372092) вручено 03.10.2024.
- (29) Листом від 10.10.2024 № 60-02/5878є Підприємству повідомлено про дату, час і місце розгляду справи № 106/60/122-рп/к.20.
- (30) Листом від 10.10.2024 № 1920/08 (вх. Відділення від 15.10.2024 № 60-01/4055) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* надало заперечення на Подання.

2. Відповідач

- (31) Відповідачем у справі є *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*), яке по липень 2021 року включно надавало послуги з централізованого опалення в межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (32) Підприємство має ліцензію на провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії на території *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, видану на підставі розпорядження Київської обласної державної адміністрації від 26.06.2017 № 342
- (33) Листом від 19.11.2021 № 2515/08 (вх. Відділення від 25.11.2021 № 60-01/5664) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* повідомило, що відповідно до його статуту в редакції, яка діяла протягом 2018 - 2020 років Підприємство було об'єктом спільної комунальної власності територіальних громад сіл, селищ, міст *«Інформація, доступ до якої обмежено»* і знаходилося в управлінні Вишгородської районної ради. При цьому, згідно з пунктом 31 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключно на пленарних засіданнях районної, обласної ради вирішуються питання, зокрема, встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги, які надаються підприємствами, що перебувають у спільній власності територіальних громад, представництво інтересів яких здійснює відповідна районна чи обласна рада, а також суб'єктами господарювання, що здійснюють управління (експлуатацію) цілісними майновими комплексами таких підприємств.
- (34) В подальшому назву та підпорядкування Підприємства було змінено на підставі рішення Вишгородської міської ради від 06.08.2021 № 10/1 «Про безоплатне прийняття юридичної особи - *«Інформація, доступ до якої обмежено»* та майна у комунальну власність Вишгородської міської територіальної громади в особі Вишгородської міської ради із спільної комунальної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Вишгородського району». На підтвердження чого Підприємство надало до Відділення копію вказаного рішення Вишгородської міської ради та копію статуту *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (35) Відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності *«Інформація, доступ до якої обмежено»* є *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

- (36) Тобто, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. **Визначення монопольного (домінуючого) становища**

- (37) Визначення становища *«Інформація, доступ до якої обмежено»* на ринку послуг з централізованого опалення в територіальних межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Комітету від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (38) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. **Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища**

- (39) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

3.1.1. *Суб'єкт господарювання*

- (40) Згідно з пунктом 3.3 Методики визначення складу суб'єкта господарювання, який випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установлення переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (41) Суб'єктом господарювання, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, яке по липень 2021 року включно надавало послуги з централізованого опалення в межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).

- 3.1.2. *Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання*
- (42) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV (далі – Закон¹), який втратив чинність 01.05.2019, комунальними послугами є, зокрема, послуги з централізованого опалення.
 - (43) З 01.05.2019 введено в дію у повному обсязі Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII (далі – Закон²), який істотно змінив принципи відносин, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, а також запроваджує нову термінологію та класифікацію комунальних послуг, вносить зміни в організацію надання комунальних послуг з постачання теплової енергії.
 - (44) Згідно із пунктом 2 частини першої статті 5 Закону² до комунальних послуг належать, зокрема, послуги з постачання теплової енергії.
 - (45) При цьому, відповідно до пункту 3 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону² договори про надання комунальних послуг, укладені до введення в дію Закону², зберігають чинність на умовах, визначених такими договорами, до дати набрання чинності договорами про надання комунальних послуг укладеними за правилами, визначеними Законом².
 - (46) У разі, якщо згідно з такими договорами передбачено більш ранній строк їх припинення, такі договори вважаються продовженими на той самий строк і на тих самих умовах.
 - (47) Договори про надання комунальних послуг, у тому числі із співвласниками багатоквартирних будинків, які не прийняли рішення про модель організації договірних відносин з виконавцями комунальних послуг, мають бути укладені виконавцями відповідних комунальних послуг протягом двох місяців з дня набрання чинності рішенням Кабінету Міністрів України про затвердження типових публічних договорів приєднання про надання комунальних послуг.
 - (48) Постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2021 № 1022 (яка набрала чинність з 01.10.2021) було затверджено Типовий індивідуальний договір про надання послуг з постачання теплової енергії, що є публічним договором приєднання.
 - (49) Отже, до моменту укладення нових договорів про надання комунальних послуг за вимогами і правилами Закону², нарахування плати за комунальні послуги Підприємство мало здійснювати відповідно до договорів, укладених до 01.05.2019.
 - (50) Листом від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** повідомило, що текст індивідуального договору про надання послуг з постачання теплової енергії, що є публічним договором приєднання, був опублікований на сайті органу місцевого самоврядування - Вишгородської міської ради 04.10.2021 (<https://www.vyshgorod-mrada.gov.ua/2021/10/04/publichnyj-dogovir-pryyednannya-pro-nadannya-poslug-z-postachannya-teplovoyi-energiyi>) (далі – Публічний договір). На підтвердження наведеної інформації Підприємство надало до Відділення роздруківку із сайту Вишгородської міської ради та текст такого договору. Датою початку дії цього

договору є 03.11.2021. Отже, Підприємство почало надавати послуги з постачання теплової енергії з 03.11.2021.

- (51) Тобто, протягом досліджуваного періоду з травня 2019 року по липень 2021 року **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надавало саме послуги з централізованого опалення.
- (52) Отже, товаром, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є послуги з централізованого опалення. Інша господарська діяльність Підприємства, крім надання вказаних послуг, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи

- (53) Згідно з пунктами 4.1 та 4.2 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (54) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.2.1.1. Споживчі характеристики

- (55) Частиною четвертою статті 19 Закону¹ передбачено, що виконавцем послуг з централізованого опалення для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплопостачальна організація).
- (56) Відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, регулюються Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (далі – Правила № 630), яка втратила чинність 01.05.2022.
- (57) Відповідно до пункту 2 Правил № 630 *централізоване опалення* – послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання.
- (58) Згідно з пунктом 3 Правил № 630 послуги з централізованого опалення надаються споживачам безперебійно, виключно за винятком часу перерв, визначених відповідно до частини третьої статті 16 Закону¹.

- (59) Послуги з централізованого опалення за споживчими характеристиками мають своє функціональне призначення та визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики, зокрема, пунктом 6 Правил № 630 передбачено, що послуги з централізованого опалення повинні відповідати нормативній температурі повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу) за умови їх утеплення споживачами та вжиття власником (балансоутримувачем) будинку та/або виконавцем заходів до утеплення місць загального користування будинку.

3.2.1.2. Умови споживання

- (60) Умови споживання послуг з централізованого опалення визначені, зокрема, Законом¹ та Правилами № 630.
- (61) Відповідно до частини першої та другої статті 32 Закону¹ плата за житлово-комунальні послуги нараховується щомісячно відповідно до умов договору в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.
- (62) Розмір плати за комунальні послуги розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів та показань засобів обліку або за нормами, затвердженими в установленому порядку. У разі наявності засобів обліку оплата комунальних послуг здійснюється виключно на підставі їх показників на кінець розрахункового періоду згідно з умовами договору, крім випадків, передбачених законодавством.
- (63) Згідно з абзацом другим пункту 10 Правил № 630 справляння плати за нормативами (нормами) споживання за наявності квартирних засобів обліку без урахування їх показань не допускається, за винятком випадків, передбачених абзацом п'ятим пункту 15 цих правил. Виконавець і споживач не мають права відмовлятися від врахування показань засобів обліку.
- (64) Відповідно до пункту 12 Правил № 630 у разі встановлення будинкових засобів обліку теплової енергії споживач оплачує послуги згідно з їх показаннями пропорційно опалюваній площі (об'єму) квартири (будинку садибного типу) за умови здійснення власником, балансоутримувачем будинку та/або виконавцем заходів з утеплення місць загального користування будинку.
- (65) У разі нездійснення таких заходів споживач не сплачує за опалення місць загального користування будинку.
- (66) У разі встановлення будинкових засобів обліку теплової енергії у багатоквартирному будинку, де окремі або всі квартири обладнані квартирними засобами обліку теплової енергії, споживачі, які не мають таких засобів обліку та які не передали виконавцю показання квартирних засобів обліку теплової енергії, оплачують таку послугу за показаннями будинкового засобу обліку теплової енергії пропорційно опалюваній площі (об'єму) квартири, не враховуючи витрати теплової енергії виконавця, юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, які є власниками або орендарями приміщень у цьому будинку, та сумарних витрат тепла за показаннями усіх квартирних засобів обліку.
- (67) Плата за послуги нараховується згідно з показаннями будинкового засобу обліку теплової енергії, а у разі його відсутності (несправності) за нормативами (нормами) споживання у таких випадках:
- у разі відсутності засобів обліку теплової енергії, встановлених у квартирі (будинку садибного типу);

- у разі несправності квартирних засобів обліку, що не підлягає усуненню, з моменту її виявлення;
 - у разі відсутності у виконавця показань квартирних засобів обліку теплової енергії за розрахунковий період з подальшим перерахунком відповідно до пункту 18 цих правил.
- (68) Згідно з пунктом 15 Правил № 630 засоби обліку теплової енергії, встановлені у квартирі (будинку садибного типу) та на вводі у багатоквартирний будинок, підлягають періодичній повірці.
- (69) Періодична повірка засобів обліку теплової енергії проводиться у строк, що не перевищує одного місяця. За цей час споживач оплачує послуги з централізованого опалення згідно із середньомісячними показаннями засобів обліку за попередній опалювальний період.
- (70) У разі несправності засобів обліку теплової енергії, що не підлягає усуненню, плата за послуги з моменту її виявлення вноситься згідно з нормативами (нормами) споживання.
- (71) Відповідно до пункту 21 Правил № 630 у разі відсутності у квартирі (будинку садибного типу) та на вводах у багатоквартирний будинок засобів обліку теплової енергії, плата за надані послуги з централізованого опалення справляється згідно з установленими нормативами (нормами) споживання з розрахунку за 1 кв. метр (куб. метр) опалюваної площі (об'єму) квартири (будинку садибного типу) та з урахуванням фактичної температури зовнішнього повітря і фактичної кількості днів надання цієї послуги в місяці, який є розрахунковим.

3.2.1.3. Умови реалізації

- (72) Згідно з пунктом 8 Правил № 630 послуги з централізованого опалення надаються споживачеві згідно з договором, що оформляється на основі типового договору про надання послуг з централізованого опалення.
- (73) Відповідно до пункту 1 частини третьої статті 20 Закону¹ споживач зобов'язаний укласти договір на надання житлово-комунальних послуг, підготовлений виконавцем на основі типового договору.
- (74) Згідно з пунктом 3 частини другої статті 21 Закону¹ виконавець зобов'язаний підготувати та укласти із споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов його виконання згідно з типовим договором.
- (75) Типовий договір про надання послуг з централізованого опалення, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630.

3.2.1.4. Ціна

- (76) Протягом досліджуваного періоду (з травня 2019 року по липень 2021 року) тарифи **«Інформація, доступ до якої обмежено»** на послуги з централізованого опалення встановлювались:
- рішенням Вишгородської районної ради від 29.11.2018 № 502-33-VII;
 - рішенням Вишгородської районної ради від 20.08.2019 № 649-39-VII;
 - рішенням Вишгородської районної ради від 12.12.2019 № 698-41-VII;
 - рішенням Вишгородської районної ради від 22.02.2020 № 777-43-VII.

- (77) Отже, послуги з централізованого опалення надавались на платній основі та є товаром у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3.2.2. *Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)*

- (78) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать (на праві власності, користування). Прокладення ж інших теплових мереж поряд з існуючими є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.

- (79) З огляду на зазначене, єдиними учасниками ринку послуг з централізованого опалення у м. Києві, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), є:

- продавець (виконавець) – **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
- покупці (споживачі) – юридичні особи, фізичні особи та фізичні особи - підприємці, які протягом досліджуваного періоду отримували послуги з централізованого опалення від даного підприємства внаслідок того, що системи теплозабезпечення їх приміщень (житлових та нежитлових) приєднані (підключені) саме до теплових мереж, які знаходяться у господарському віданні Підприємства для надання таких послуг.

3.3. *Визначення товарних меж ринку*

- (80) У пункті 1.3 Методики визначено, що:

- *ринок товару (товарний ринок)* – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
- *товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

- (81) Згідно з пунктами 5.1 та 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

- (82) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (83) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (84) За визначенням терміну, наведеного у пункті 2 Правил № 630, *централізоване опалення* – послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання.
- (85) Пунктом 1 типового договору про надання послуг з централізованого опалення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, передбачено, що предметом цього договору є зобов'язання виконавця своєчасно надавати споживачеві відповідної якості послуги з централізованого опалення, а також зобов'язання споживача своєчасно оплачувати надані послуги за встановленими тарифами у строки і на умовах, що передбачені договором.
- (86) Отже, за таких обставин, послуги з централізованого опалення за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару не мають еквівалентних товарів-замінників.
- (87) У зв'язку з чим, товарними межами ринку, який досліджується, є послуги з централізованого опалення.

3.4. *Визначення територіальних (географічних) меж ринку*

- (88) У пункті 1.3 Методики визначено, що *територіальні (географічні) межі ринку* – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (89) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (90) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.
- (91) Як було зазначено вище, внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать (на праві власності, користування). Прокладення ж інших теплових мереж поряд з існуючими є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.
- (92) Листом від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** повідомило, що його діяльність з

надання послуг з централізованого опалення розповсюджувалася на територіальні межі таких населених пунктів: **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.

- (93) Також Підприємство повідомило, що дія його тарифів на послуги з централізованого опалення, встановлених:
- рішенням Вишгородської районної ради від 29.11.2018 № 502-33-VII, поширювалась на територіальні межі таких населених пунктів: **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
 - рішенням Вишгородської районної ради від 20.08.2019 № 649-39-VII, поширювалась на територіальні межі таких населених пунктів: **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
 - рішенням Вишгородської районної ради від 12.12.2019 № 698-41-VII, поширювалась на територіальні межі таких населених пунктів: **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
 - рішенням Вишгородської районної ради від 22.02.2020 № 777-43-VII, поширювалась на територіальні межі таких населених пунктів: **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.
- (94) Отже, територіальними межами досліджуваного ринку є територія в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).
- 3.5. **Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку**
- (95) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (96) Відповідно до пунктів 7.1 та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (97) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.
- (98) Часові межі досліджуваного ринку визначено виходячи з мети розслідування та охоплюють період з травня 2019 року, коли органи місцевого самоврядування втратили свої повноваження в частині встановлення тарифів на послуги з централізованого опалення (у тому числі шляхом коригування), по липень 2021 року, оскільки за інформацією **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, наданою листами від 19.11.2021 № 2515/08 (вх. Відділення від 25.11.2021 № 60-01/5664), від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988) та від 10.10.2024 № 1920/08 (вх. Відділення від 15.10.2024 № 60-01/4055), в подальшому Підприємство втратило статус виконавця послуг з централізованого опалення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, а також почало надавати послуги з постачання теплової енергії в **«Інформація, доступ до якої обмежено»** на підставі укладеного відповідно до вимог Закону² Публічного договору.

- (99) Так згідно з рішеннями Вишгородської районної ради від 03.08.2021 № 146-12-VIII, № 147-12-VIII, № 148-12-VIII та № 149-12-VIII теплові мережі **«Інформація, доступ до якої обмежено»** були передані Пірнівській сільській територіальній громаді, Петрівській сільській територіальній громаді, Димерській селищній територіальній громаді та Бучанській міській територіальній громаді відповідно.
- (100) Відповідно до рішення Вишгородської міської ради від 06.08.2021 № 10/1 Підприємство та його майно було прийнято у комунальну власність Вишгородської міської територіальної громади в особі Вишгородської міської ради із спільної комунальної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Вишгородського району.
- (101) Рішенням Вишгородської міської ради від 13.10.2021 № 448 встановлено тарифи Підприємства на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з постачання теплової енергії. При цьому, датою початку дії Публічного договору є 03.11.2021.
- (102) При цьому, протягом періоду з травня 2019 року по липень 2021 року **«Інформація, доступ до якої обмежено»** залишалось єдиним виконавцем послуг з централізованого опалення у **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).
- (103) З огляду на зазначене, часовими межами досліджуваного ринку визначено період з травня 2019 року по липень 2021 року, протягом якого залишалась незмінною структура ринку, співвідношення попиту та пропозицій на ньому.

3.6. *Визначення потенційних конкурентів*

- (104) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (105) Внаслідок технологічних особливостей, ринок послуг з централізованого опалення є монополізованим, конкуренція на ньому відсутня, оскільки він є суміжним з ринком транспортування теплової енергії, який знаходиться в стані природної монополії.
- (106) У період з травня 2019 року по липень 2021 року **«Інформація, доступ до якої обмежено»** було єдиним виконавцем послуг з централізованого опалення у **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).

3.7. *Визначення бар'єрів для вступу на ринок*

- (107) У пункті 1.3 Методики визначено, що *бар'єри вступу на ринок* – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

- (108) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (109) Згідно з частиною другою статті 7 Закону про природні монополії в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (110) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів, побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (111) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (112) Таким чином, **«Інформація, доступ до якої обмежено»** у період з травня 2019 року по липень 2021 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

4. Нормативно-правове регулювання

- (113) Відповідно до частини першої статті 13 Закону¹, який втратив чинність 01.05.2019, комунальними послугами є, зокрема, послуги з централізованого опалення.
- (114) Згідно з частиною другою статті 14 Закону¹ **ціни/тарифи на комунальні послуги формуються і затверджуються** центральними органами виконавчої влади, національними комісіями, що здійснюють державне регулювання у відповідних сферах, та **органами місцевого самоврядування відповідно до їхніх повноважень, визначених законом.**
- (115) Відповідно до пункту 2 статті 31 Закону¹ **виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат** на виробництво (надання) комунальних послуг і **подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.**
- (116) Згідно з підпунктом 2 пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (у редакції, яка діяла до 13.11.2021) **до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на теплову енергію**

(у тому числі її виробництво, транспортування та постачання), тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, на **інші комунальні послуги** (крім тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, тарифів на комунальні послуги, які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), побутові, транспортні та інші послуги.

- (117) При цьому, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) встановлює відповідні тарифи для ліцензіатів НКРЕКП, а органи місцевого самоврядування встановлюють тарифи на комунальні послуги, які надають визначені ними виконавці послуг.
- (118) Відповідно до абзацу другого частини третьої статті 31 Закону¹ при встановленні цін/тарифів на послуги, які виробляються суб'єктами природних монополій, діяльність яких регулюється НКРЕКП, відповідно до законодавства, повноваження органів місцевого самоврядування поширюються виключно на тариф (складову тарифу), який (яка) не підлягає встановленню цими національними комісіями.
- (119) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (120) Статтею 7 Закону¹ визначені повноваження органів місцевого самоврядування, у тому числі щодо:
 - встановлення цін (тарифів) на житлово-комунальні послуги відповідно до закону;
 - здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів у сфері житлово-комунальних послуг.
- (121) З **01.05.2019** був введений в дію у повному обсязі Закон², який істотно змінив принципи відносин, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, а також запроваджує нову термінологію та класифікацію комунальних послуг, вносить зміни в організацію надання комунальних послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води. З цієї дати **Закон¹ визнано таким, що втратив чинність**.
- (122) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону² (тут і далі в редакції, яка діяла до 23.03.2023) до комунальних послуг належать, зокрема, послуги з постачання теплової енергії.
- (123) Згідно із частиною першою статті 10 Закону² ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (124) Статтею 3 Закону² визначені повноваження органів місцевого самоврядування, у тому числі щодо встановлення цін/тарифів на комунальні послуги відповідно до закону.
- (125) Враховуючи особливості перехідного періоду, а саме від моменту введення в дію Закону² (01.05.2019) до моменту укладення нових договорів про надання комунальних послуг, пунктом 3 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення»

Закону² передбачено, що договори про надання комунальних послуг, укладені до введення в дію Закону² (01.05.2019), зберігають чинність на умовах, визначених такими договорами, до дати набрання чинності договорами про надання відповідних комунальних послуг, укладеними за правилами, визначеними Законом².

- (126) У разі якщо згідно з договорами про надання комунальних послуг, укладеними до введення в дію цього Закону², передбачено більш ранній строк їх припинення, **такі договори вважаються продовженими на той самий строк і на тих самих умовах**.
- (127) Договори про надання комунальних послуг, у тому числі із співвласниками багатоквартирних будинків, які не прийняли рішення про модель організації договірних відносин з виконавцями комунальних послуг, мають бути укладені виконавцями відповідних комунальних послуг протягом двох місяців з дня набрання чинності рішенням Кабінету Міністрів України про затвердження типових публічних договорів приєднання про надання комунальних послуг.
- (128) При цьому, листом від 02.05.2019 № 7/10.1/7260-19 Міністерство розвитку громад та територій України (далі – Мінрегіон) надало роз'яснення обласним та Київській міській державним адміністраціям щодо введення в дію з 01.05.2019 Закону², в яких звернуло увагу на те, що **після 01.05.2019 органи місцевого самоврядування та НКРЕКП не можуть встановлювати (у тому числі за результатами коригування) тарифи на комунальні послуги, що надаються за договорами, укладеними до введення в дію Закону²**.
- (129) З 01.05.2019 комунальними послугами у розумінні статті 5 Закону² є, зокрема, послуги з постачання теплової енергії. Отже, з 01.05.2019 органи місцевого самоврядування можуть (мають повноваження) встановлювати тарифи саме на ці послуги. **Повноваження щодо встановлення тарифів, зокрема, на послуги з централізованого опалення із зазначеної дати у органів місцевого самоврядування відсутні**.
- (130) Вказаним листом Мінрегіон просив довести це роз'яснення до відома підприємств відповідної галузі та органів місцевого самоврядування.
- (131) Таким чином, **до моменту укладення нових договорів** про надання комунальних послуг за вимогами і правилами Закону², нарахування плати за комунальні послуги мало здійснюватися відповідно до договорів, укладених до 01.05.2019. Відповідно, до споживачів послуг із централізованого опалення **мали застосовуватись тарифи, встановлені уповноваженими органами до 01.05.2019**.
- (132) Одночасно необхідно зазначити, що згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 «Про затвердження положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» (яка втратила чинність з 20.05.2021) на ПАТ «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» (далі – НАК «Нафтогаз України») було покладено обов'язки, зокрема, постачати природний газ на умовах та у порядку, що визначені цим положенням, виробникам теплової енергії, а саме: виробникам теплової енергії, які здійснюють виробництво теплової енергії для всіх категорій споживачів (фізичні або юридичні особи, які використовують теплову енергію на підставі договору).

- (133) З початку опалювального періоду 2019/2020 років НАК «Нафтогаз України» для теплопостачальних організацій (виконавців послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води) було **значно знижено ціну природного газу** в порівнянні з ціною, що діяла у попередньому опалювальному періоді.
- (134) Ціни на природний газ, що постачається теплопостачальним організаціям для виробництва теплової енергії протягом II півріччя 2019 року знизились з 5553,89 грн за 1 тис. м³ (червень 2019 року) до 4276,69 грн за 1 тис. м³ (грудень 2019 року) (без врахування націнки постачальника та тарифів на розподіл та транспортування та без ПДВ), тобто на 23 %, що є підставою для суттєвого зниження нарахувань споживачам за послуги опалення та постачання гарячої води.
- (135) Зміна вартості природного газу має вирішальний вплив на розмір тарифів на послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води для споживачів, оскільки газова складова у структурі собівартості послуг з теплопостачання є найбільшою.
- (136) У зв'язку з чим, Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову від 24.12.2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу» (далі – Постанова № 1082).
- (137) Постановою № 1082 були внесені зміни до Правил № 630 та Правил користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 № 1198 (далі – Правила № 1198), відповідно до яких **теплопостачальним організаціям надано право змінювати розмір нарахованої споживачам плати за послуги** з централізованого опалення та послуги з централізованого постачання гарячої води **у разі зміни для них ціни природного газу**, що використовується для виробництва теплової енергії та надання відповідних комунальних послуг.
- (138) Постановою № 1082 передбачається, що підставою для зміни розміру нарахувань за послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води є умова коли ціна природного газу (без урахування тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника) придбана виконавцем у відповідному місяці опалювального сезону, є нижчою від ціни природного газу (без урахування тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), що врахована у структурі тарифів на послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, встановлених уповноваженими органами.
- (139) Згідно з пунктом 2 Постанови № 1082, у разі **прийняття теплопостачальною організацією** (виконавцем послуг із централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води) **рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, споживачам, у зв'язку із зміною для них ціни природного газу** протягом опалювального періоду 2019/2020 року, відповідні зміни (починаючи із нарахувань за грудень 2019 року) мають відображатися щомісяця у платіжних документах споживачів, надісланих у місяці, що є наступним за розрахунковим періодом.

- (140) Про прийняте рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, теплопостачальна організація інформує споживачів шляхом розміщення інформаційного повідомлення (з наведенням відповідних обґрунтувань) на офіційному вебсайті органу місцевого самоврядування та/або на власному сайті
- (141) Різниця в нарахуваннях спрямовується в оплату майбутніх платежів, крім випадку припинення дії договору із споживачем, а за наявності заборгованості у споживачів, сума перерахунку зараховується в рахунок погашення існуючої заборгованості споживача, відповідно до черговості її виникнення.
- (142) При цьому варто зазначити, що вказаний механізм зміни розміру нарахувань плати за теплову енергію, послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води у разі зміни ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії та надання відповідних комунальних послуг, передбачає здійснення таких нарахувань для всіх категорій споживачів.

5. Обставини справи

- (143) За інформацією *«Інформація, доступ до якої обмежено»* протягом досліджуваного періоду з травня 2019 року по липень 2021 року воно застосовувало тарифи, встановлені:

- рішенням Вишгородської районної ради від 29.11.2018 № 502-33-VII;
- рішенням Вишгородської районної ради від 20.08.2019 № 649-39-VII;
- рішенням Вишгородської районної ради від 12.12.2019 № 698-41-VII;
- рішенням Вишгородської районної ради від 22.02.2020 № 777-43-VII.

5.1. Щодо тарифів, встановлених рішеннями Вишгородської районної ради від 29.11.2018 № 502-33-VII та від 20.08.2019 № 649-39-VII

- (144) У зв'язку зі підвищенням ціни на природний газ (+ 26 %) з 01.11.2018 відповідно до додаткової угоди до договору з НАК «Нафтогаз», Підприємство виконало коригування тарифу на теплову енергію для потреб населення складової «паливо (природний газ)» та звернулось до голови Вишгородської районної державної адміністрації листом від **05.11.2018** № 1575/05 щодо коригування тарифів відповідно до ціни на природний газ з 01.11.2018.
- (145) Також, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* розмістило у районній газеті «Слово» від 24.11.2018 № 47 (5168) оголошення про намір зміни (коригування окремих складових) тарифів на теплову енергію та послугу з централізованого опалення для потреб населення, на теплову енергію для потреб бюджетних установ, релігійних організацій та інших споживачів, в якому було зазначено, що зауваження та пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються протягом 7 календарних днів з дати опублікування оголошення про намір здійснити коригування тарифів.
- (146) Рішенням Вишгородської районної ради від **29.11.2018** № 502-33-VII (далі – Рішення¹) було встановлено тарифи *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у розмірі: - на теплову енергію для потреб населення (з ПДВ) – 1314,86 грн за 1 Гкал; - на послугу з централізованого опалення для населення (з ПДВ) у тому числі: - з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії – 1597,31 грн за 1 Гкал; - без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії – 49,71 грн/м².

- (147) Повідомлення про прийняте Рішення¹ щодо зміни тарифів на теплову енергію та послугу з централізованого опалення для потреб населення, теплову енергію для потреб бюджетних установ, релігійних організацій та інших споживачів опубліковане в районній газеті «Слово» від 01.12.2018 № 48 (5169), тобто тарифи вступили в дію з **16.12.2018**.
- (148) При цьому, листами від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988) та від 08.08.2024 № 1235/08 (вх. Відділення від 14.08.2024 № 60-01/3190) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надало інформацію щодо ціни природного газу, врахованого у встановлених Рішенням¹ тарифах, та цін, за якими здійснювалось фактичне постачання природного газу протягом періоду дії вказаних тарифів (без урахування тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки/націнки постачальника), яка наведена у таблиці 1. На підтвердження наведеної інформації Підприємство надало копії відповідного договору з НАК «Нафтогаз України» та додаткових угод до нього.

Таблиця 1

Рішення органу місцевого самоврядування та період його дії	Ціна природного газу, включена до тарифу (грн без ПДВ за 1000 м ³)	Реквізити та період дії договору/ додаткової угоди на постачання природного газу	Фактична ціна постачання природного газу (грн без ПДВ за 1000 м ³)
Рішення ¹ - з 16.12.2018 по 22.09.2019	6235,51	Договір від 05.10.2018 № 2565/18-ТЕ-17; додаткова угода від 01.11.2018 № 3; додаткова угода від 26.11.2018 № 4	жовтень 2018 - 4942,00; листопад 2018 - 6235,51; грудень 2018 - 6235,51; січень 2019 - 6235,51; лютий 2019 - 6235,51; березень 2019 - 6235,51; квітень 2019 - 6235,51 середня ціна - 6 050,72

- (149) Тобто, Рішення¹ було прийнято органом місцевого самоврядування, який **мав повноваження на встановлення тарифів** на послуги з централізованого опалення (у тому числі шляхом коригування) до втрати чинності Закону¹ з **01.05.2019**.
- (150) Водночас, у зв'язку із необхідністю відшкодування втрат, що виникли протягом періоду розгляду розрахунків тарифів на теплову енергію для потреб населення, встановлення та їх оприлюднення, що були встановлені Рішенням¹ (фактичне споживання природного газу з **1 листопада 2018 року по 15 грудня 2018 року** - витрати у розмірі 4 008,34 тис. грн з ПДВ), **«Інформація, доступ до якої обмежено»** звернулось до в.о. голови Вишгородської районної державної адміністрації листом від **30.07.2019** № 756/05 щодо затвердження нового тарифу на теплову енергію для потреб населення з урахуванням відшкодування втрат, які виникли протягом періоду розгляду розрахунків тарифів на теплову енергію, встановлення та їх оприлюднення.
- (151) Також, **«Інформація, доступ до якої обмежено»** розмістило у районній газеті «Слово» від 24.08.2019 № 34 (5207) повідомлення про намір зміни тарифів на теплову енергію для потреб населення. При цьому, Підприємство зазначило, що необхідна інформація щодо зміни тарифів, з якою без перешкод може ознайомитися споживач, була оприлюднена на сайтах Вишгородської районної державної адміністрації та Вишгородської районної ради.

- (152) Рішенням Вишгородської районної ради від 20.08.2019 № 649-39-VII (далі – Рішення²) було встановлено тарифи **«Інформація, доступ до якої обмежено»** у розмірі: - на теплову енергію для потреб населення (без ПДВ) – 1443,87 грн за 1 Гкал; - на послугу з централізованого опалення для населення (з ПДВ) у тому числі: - з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії – 1752,12 грн за 1 Гкал; - без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії – 54,53 грн/м².
- (153) Рішення², опубліковане в районній газеті «Слово» від 07.09.2019 № 36 (5209), набуло чинності через 15 днів з дня його офіційного оприлюднення в друкованих засобах масової інформації, що розповсюджуються по всій території Вишгородського району, тобто тарифи вступили в дію з 23.09.2019.
- (154) При цьому, листом від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надало інформацію щодо ціни природного газу, врахованого у встановлених Рішенням² тарифах, та цін, за якими здійснювалось фактичне постачання природного газу протягом періоду дії вказаних тарифів (без урахування тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки/націнки постачальника), яка наведена у таблиці 2. На підтвердження наведеної інформації Підприємство надало копії відповідного договору з НАК «Нафтогаз України» та додаткових угод до нього.

Таблиця 2

Рішення органу місцевого самоврядування та період його дії	Ціна природного газу, включена до тарифу (грн без ПДВ за 1000 м ³)	Реквізити та період дії договору/ додаткової угоди на постачання природного газу	Фактична ціна постачання природного газу (грн без ПДВ за 1000 м ³)
Рішення ² - з 23.09.2019 по 05.01.2020	6235,00	Договір від 20.09.2019 № 5065/1920-ТЕ-17; додаткова угода від 31.10.2019 № 1; додаткова угода від 12.11.2019 № 2; додаткова угода від 09.12.2019 № 3; додаткова угода від 28.01.2020 № 5	жовтень 2019 - 4272,76; листопад 2019 - 4899,00; грудень 2019 - 4276,69; січень 2020 - 4650,00 середня ціна - 4524,61

- (155) Тобто, Рішення² було прийнято органом місцевого самоврядування, який **втратив свої повноваження в частині встановлення тарифів на послуги з централізованого опалення (у тому числі шляхом коригування) з 01.05.2019, у зв'язку із введенням в дію Закону².**
- (156) Одночасно необхідно звернути увагу на те, що механізм формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води для суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках, які провадять або мають намір провадити господарську діяльність з виробництва теплової енергії, її транспортування магістральними і місцевими (розподільними) тепловими мережами та постачання, надання послуг з централізованого опалення і постачання гарячої води було визначено Порядком формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого

опалення і постачання гарячої води, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 (у редакції, яка діяла до 01.05.2019) (далі – Порядок № 869).

- (157) Пунктом 4 Порядку № 869 передбачено, що *витрати на відшкодування втрат* - витрати, що виникають у ліцензіатів (підприємств) протягом **періоду розгляду розрахунків тарифів, встановлення та їх оприлюднення** органом, **уповноваженим встановлювати тарифи**.
- (158) Відповідно до пункту 106 Порядку № 869 розгляд розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води, поданих ліцензіатом (підприємством), здійснюється уповноваженим органом **протягом одного календарного місяця**, а у разі коригування тарифів - **протягом десяти календарних днів** з дня отримання відповідної заяви у порядку, встановленому Мінрегіоном.
- (159) Згідно з пунктом 108 Порядку № 869 розрахунок втрат ліцензіатів (підприємств), які виникли протягом **періоду розгляду розрахунків тарифів, встановлення та їх оприлюднення** **уповноваженим органом**, здійснюється ліцензіатом (підприємством).
- (160) Розмір втрат ліцензіатів (підприємств) визначається виходячи з витрат, понесених ліцензіатом (підприємством) на виробництво/надання відповідного обсягу теплової енергії, послуг з централізованого опалення і постачання гарячої води протягом періоду, який починається з **дня подання ліцензіатом (підприємством) до уповноваженого органу заяви про встановлення тарифів** до дня введення в дію тарифів, включаючи період розгляду розрахунків тарифів (але **не більше періоду, визначеного у пункті 106 цього порядку**), встановлення та їх оприлюднення.
- (161) Витрати, на основі яких визначаються втрати ліцензіатів (підприємств), розраховуються згідно з вимогами цього порядку за окремими складовими тарифів, вартість яких змінюється на загальнодержавному рівні.
- (162) Відповідно до пункту 109 Порядку № 869 розрахунок розміру втрат ліцензіатів (підприємств) подається на погодження уповноваженому органу протягом десяти календарних днів з дня введення в дію тарифів.
- (163) Уповноважений орган погоджує зазначений розрахунок протягом одного календарного місяця.
- (164) Уповноважений орган може відмовити у погодженні розміру втрат ліцензіату (підприємству) у випадку, коли вони є необґрунтованими, розрахунок здійснено на основі недостовірних даних або такий розрахунок поданий на погодження з порушенням строку, зазначеного в абзаці першому цього пункту.
- (165) Згідно з пунктом 110 Порядку № 869 втрати ліцензіатів (підприємств) включаються до складу тарифів на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води під час наступного (чергового) перегляду уповноваженим органом цих тарифів, крім випадку, коли відшкодування таких втрат здійснюється за рахунок відповідного місцевого бюджету.

- (166) У разі коли відшкодування втрат ліцензіатів (підприємств) здійснюється за рахунок місцевого бюджету, ліцензіат (підприємство) під час наступного (чергового) звернення до уповноваженого органу за встановленням тарифів подає разом з розрахунками, підтвердними матеріалами і документами копію рішення уповноваженого органу, яким передбачено відповідні видатки у місцевому бюджеті, та зазначає про це у заяві про встановлення тарифів.
- (167) Відповідно до пункту 111 Порядку № 869, у разі включення втрат ліцензіатів (підприємств) до складу тарифів уповноважений орган встановлює тарифи з урахуванням втрат ліцензіатів (підприємств), визначаючи при цьому період їх дії, а також тарифи, які повинні застосовуватися після закінчення періоду відшкодування втрат ліцензіатів (підприємств).
- (168) Згідно з пунктом 112 Порядку № 869 інформація про розмір втрат ліцензіатів (підприємств) у разі включення їх до складу тарифу відображається у структурі тарифів.
- (169) Відповідно до пункту 113 Порядку № 869 під час перегляду (у тому числі коригування) тарифів у період, протягом якого проводиться відшкодування втрат ліцензіатів (підприємств), уповноважений орган здійснює їх перерахування на основі наданих ліцензіатом (підприємством) розрахунків, враховуючи частину втрат, яка відшкодована, та частину втрат, яка підлягає відшкодуванню в подальшому.
- (170) Згідно з пунктом 114 Порядку № 869 під час перегляду (у тому числі коригування) тарифів уповноважений орган аналізує структуру тарифів у частині відповідності/невідповідності фактичних витрат, понесених на виробництво відповідного обсягу теплової енергії, її транспортування та постачання, надання послуг з централізованого опалення і постачання гарячої води протягом планованого періоду, та витрат, які було враховано у встановлених тарифах, і за результатами такого аналізу здійснює перерахування тарифу (у разі відхилення відповідних показників).
- (171) Тобто, положеннями Порядку № 869 не було передбачено можливість включення до структури тарифів на послуги з централізованого опалення розміру **витрат ліцензіата (підприємства), які виникли до подання заяви** ліцензіатом (підприємством) до уповноваженого органу заяви про встановлення тарифів. Також уповноважений орган мав визначити період дії таких тарифи (**не більше місяця**) та тарифи, які повинні були застосовуватися після закінчення періоду відшкодування втрат ліцензіата (підприємства), чого не було зроблено Вишгородською районною радою під час прийняття Рішення².
- (172) При цьому, з дати направлення *«Інформація, доступ до якої обмежено»* до Вишгородської районної державної адміністрації листа від 05.11.2018 № 1575/05 щодо коригування тарифів до дня введення в дію тарифів, встановлених Рішенням², вартість природного газу для Підприємства **не змінювалась** та на підставі укладених з НАК «Нафтогаз України» додаткових угод від 01.11.2018 № 3 та від 26.11.2018 № 4 до договору від 05.10.2018 № 2565/18-ТЕ-17 становила 6235,51 грн без ПДВ за 1000 м³. В той же час підвищення ціни на природний газ для *«Інформація, доступ до якої обмежено»* з 01.11.2018 на 26 % (з 4942,00 грн без ПДВ за 1000 м³ до 6235,51 грн без ПДВ за 1000 м³) було підставою зміни тарифів Підприємства Рішенням¹, а отже вже було враховано у вказаних тарифах.

- (173) Також варто зазначити, що відповідно до наданої **«Інформація, доступ до якої обмежено»** пояснювальної записки до встановлених Рішенням² тарифів протягом періоду розгляду розрахунків тарифів на теплову енергію та на послугу з централізованого опалення, встановлення та їх оприлюднення Підприємство понесло витрати у витратах на виробництво теплової енергії для потреб населення **на загальну суму 4 008,34 тис. грн з ПДВ**, однак до встановлених Рішенням² тарифів Підприємства було включено витрати на покриття витрат у розмірі **10 382,53 тис. грн на рік без ПДВ**, тобто на 159,02 % більше ніж було вказано у пояснювальній записці Підприємства.
- (174) Крім того, за результатами аналізу структур тарифів **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, що є додатками 1 та 2 до Рішення², Відділенням встановлено, що розмір витрат на покриття витрат Підприємства у тарифі на теплову енергію (1443,87 грн/Гкал), врахованого у тарифі на послугу з централізованого опалення для потреб населення (1752,12 грн/Гкал або 54,53 грн/м²), становить лише **8,93 %** (129,01 грн/Гкал), в той час як розмір витрат на паливо (природний газ) у такому тарифі становить **75,56 %** (1090,98 грн/Гкал).
- (175) При цьому, середня ціна закупівлі **«Інформація, доступ до якої обмежено»** природного газу у НАК «Нафтогаз України» (без урахування тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки/націнки постачальника) протягом жовтня - грудня 2019 року становила 4524,61 грн без ПДВ за 1000 м³, що на 1710,39 грн або **на 27,43 % менше** за ціну, що закладена до встановлених Рішенням² тарифів (6235,00 грн без ПДВ за 1000 м³).
- (176) Листом від 17.02.2021 № 399/05 (вх. Відділення від 19.02.2021 № 60-01/911) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надало копію свого листа від **03.01.2020** № 11/01 до голови Вишгородської районної ради, в якому зазначило що **застосування норм Постанови № 1082 призведе до зменшення фінансового результату від основної діяльності Підприємства (збільшення збитку)**, але з іншого боку виконання відповідного перерахунку дійсно **може зменшити фінансове навантаження на мешканців Вишгородського району, які користуються послугами централізованого опалення**, у зв'язку з чим запропонувало винести на розгляд сесії Вишгородської районної ради питання стосовно проведення можливого перерахунку вартості послуг Підприємства, наданих населенню в грудні 2019 року (з відповідним віднесенням підсумків такого перерахунку на фінансовий результат Підприємства).
- (177) Водночас, листом від 29.10.2020 № 826/02-07 (вх. Відділення від 09.11.2020 № 60-01/4268) Вишгородська районна рада повідомила, що **20.02.2020** відбулась 43 чергова сесія Вишгородської районної ради VII скликання, в порядок денний якої було включено питання про перерахунок вартості послуг з централізованого опалення, наданих **«Інформація, доступ до якої обмежено»** населенню в грудні 2019 року.
- (178) Під час вказаного засідання, зокрема, депутат Вишгородської районної ради - директор **«Інформація, доступ до якої обмежено»** повідомив, що відповідно до Постанови № 1082 перерахунок споживачам розміру нарахованої плати за послуги з централізованого опалення доцільніше здійснювати за підсумками опалювального сезону 2019/2020 років, тому зазначене питання порядку денного потрібно доопрацювати та перенести його розгляд до закінчення опалювального сезону.

- (179) Депутати Вишгородської районної ради підтримали пропозицію щодо перенесення розгляду зазначеного питання.
- (180) Розпорядженням голови Вишгородської районної ради від 21.02.2020 № 30 «Про створення робочої групи щодо вивчення питання формування та встановлення тарифів на надання Вишгородським районним комунальним підприємством «Вишгородтепломережа» послуг з централізованого опалення, водопостачання та водовідведення» створено відповідну робочу групу.
- (181) В подальшому, керуючись Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» та постановами Кабінету Міністрів України від 20.05.2020 № 392, від 22.07.2020 № 641 (із змінами), роботу вказаної робочої групи було тимчасово призупинено до скасування карантинних заходів.
- (182) Разом з тим, положеннями Постанови № 1082 та Правил № 630 було передбачено можливість самостійного **прийняття теплопостачальною організацією (виконавцем послуг з централізованого опалення) рішення** щодо зміни розміру нарахувань за послуги з централізованого опалення споживачам, у зв'язку із зміною для них ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019/20 року, без необхідності винесення цього питання на розгляд уповноваженого органу, що встановлював відповідні тарифи.
- (183) При цьому, за інформацією **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, наданою листами від 19.08.2020 № 2091/08 (вх. Відділення від 25.08.2020 № 60-01/3128) та від 17.02.2021 № 399/05 (вх. Відділення від 19.02.2021 № 60-01/911), Підприємство **не здійснювало перерахунки нарахувань плати споживачам** за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019/2020 років.

5.2. *Щодо тарифів, встановлених рішенням Вишгородської районної ради від 12.12.2019 № 698-41-VII*

- (184) У зв'язку із зменшенням ціни на природний газ (- 28 %) та збільшенням мінімальної заробітної плати (+ 188 % порівняно з врахованою у попередніх тарифах), **«Інформація, доступ до якої обмежено»** звернулось до в.о. голови Вишгородської районної державної адміністрації листом від **25.10.2019** № 1022/05 щодо затвердження тарифів на теплову енергію для потреб населення, бюджетних установ та інших споживачів з урахуванням коригування окремих статей витрат («природний газ» та «витрати на оплату праці з відрахуванням на соціальні заходи»), в яких відбулися цінові зміни.
- (185) Також, **«Інформація, доступ до якої обмежено»** розмістило у районній газеті «Слово» від 02.11.2019 № 44 (5217) повідомлення про намір зміни вказаних тарифів.
- (186) Рішенням Вишгородської районної ради від **12.12.2019** № 698-41-VII (далі – Рішення³) було встановлено тарифи **«Інформація, доступ до якої обмежено»** у розмірі: - на теплову енергію для населення (без ПДВ) – 1365,00 грн за 1 Гкал; - на послугу з централізованого опалення для населення (з ПДВ) у тому числі: - з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії – 1657,47 грн за 1 Гкал; - без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії – 51,59 грн/м².

- (187) Рішення³ опубліковане в районній газеті «Слово» від 21.12.2019 № 51 (5223), набуло чинності через 15 днів з дня його офіційного оприлюднення в друкованих засобах масової інформації, що розповсюджуються по всій території Вишгородського району, тобто тарифи вступили в дію з **06.01.2020**.
- (188) При цьому, листом від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надало інформацію щодо ціни природного газу, врахованого у встановлених Рішенням³ тарифах, та цін, за якими здійснювалось фактичне постачання природного газу протягом періоду дії вказаних тарифів (без урахування тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки/націнки постачальника), яка наведена у таблиці 3. На підтвердження наведеної інформації Підприємство надало копії відповідного договору з НАК «Нафтогаз України» та додаткових угод до нього.

Таблиця 3

Рішення органу місцевого самоврядування та період його дії	Ціна природного газу, включена до тарифу (грн без ПДВ за 1000 м ³)	Реквізити та період дії договору/ додаткової угоди на постачання природного газу	Фактична ціна постачання природного газу (грн без ПДВ за 1000 м ³)
Рішення ³ - з 06.01.2020 по 15.03.2020	4272,76	Додаткова угода від 28.01.2020 № 5; додаткова угода від 24.02.2020 № 6; додаткова угода від 23.03.2020 № 7 до договору від 20.09.2019 № 5065/1920-ТЕ-17;	січень 2020 - 4650,00; лютий 2020 - 3948,00; березень 2020 - 3396,00 середня ціна - 3998,00

- (189) Тобто, Рішення³ було **прийнято органом місцевого самоврядування, який втратив свої повноваження в частині встановлення тарифів на послуги з централізованого опалення (у тому числі шляхом коригування) з 01.05.2019, у зв'язку із введенням в дію Закону².**
- (190) Одночасно необхідно звернути увагу на те, що до структури встановлених Рішенням³ тарифів **«Інформація, доступ до якої обмежено»** було повторно включено статтю «витрати на покриття витрат» у розмірі **10 382,53 тис. грн на рік без ПДВ** або 129,01 грн/Гкал, тобто у такому ж розмірі який було включено до Рішення². При цьому, у наданій Підприємством пояснювальній записці до встановлених Рішенням³ тарифів не була зазначена інформація про необхідність подальшого відшкодування вказаних витрат **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.
- (191) Крім того, у вказаній пояснювальній записці зазначено, що постановою НКРЕКП від 09.06.2016 № 1032 були встановлені тарифи **«Інформація, доступ до якої обмежено»** на теплову енергію для всіх груп споживачів з урахуванням коригування статті «витрати на оплату праці» з мінімальною заробітною платою - 1450 грн.
- (192) При цьому, Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» було встановлено у 2019 році мінімальну заробітну плату - 4173 грн, що у порівнянні з попереднім тарифом збільшилась на 188 %.

- (193) Разом з тим, листом від 02.02.2015 № 31-06330-06/3-5/3244 Міністерство фінансів України надало Мінрегіону наступні роз'яснення щодо **здійснення видатків органами місцевого самоврядування на відшкодування різниці між розміром ціни (тарифу) на житлово-комунальні послуги, що затверджувалися або погоджувалися рішенням місцевого органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування, та розміром обґрунтованих витрат на їх виробництва (надання).**
- (194) Відповідно до статті 7 Бюджетного кодексу України та статті 61 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування мають право самостійно визначати напрями використання бюджетних коштів відповідно до законодавства України.
- (195) Згідно із статтею 91 Бюджетного кодексу України у місцевих бюджетах можуть передбачатися кошти на фінансування інших програм, пов'язаних з виконанням власних повноважень, затверджених Верховною Радою Автономної республіки Крим, відповідною місцевою радою згідно із законом.
- (196) Враховуючи зазначене, **відшкодування органами місцевого самоврядування різниці в тарифах можливе за рахунок коштів місцевого бюджету** за умови прийняття відповідної програми.
- (197) Отже, з огляду на втрату з 01.05.2019 у Вишгородської районної ради повноважень встановлювати (коригувати) тарифи на послуги з централізованого опалення, відшкодування збільшення витрат **«Інформація, доступ до якої обмежено»** на оплату праці та соціальні заходи мало бути здійснено за рахунок коштів місцевого бюджету, а **не шляхом встановлення нових тарифів** на послуги з централізованого опалення.
- (198) Також, за результатами аналізу структур тарифів **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, що є додатками 1 та 2 до Рішення³, Відділенням встановлено, що розмір витрат Підприємства на оплату праці з відрахуванням на соціальні заходи без потреб власних ТЕЦ, ТЕС, АЕС, КГУ у тарифі на теплову енергію (1365,00 грн/Гкал), врахованого у тарифі на послугу з централізованого опалення для потреб населення (1657,47 грн/Гкал або 51,59 грн/м²), становить лише **26,02 %** (355,20 грн/Гкал), в той час як розмір витрат на паливо (природний газ) у такому тарифі становить **57,32 %** (782,38 грн/Гкал).
- (199) При цьому, середня ціна закупівлі **«Інформація, доступ до якої обмежено»** природного газу у НАК «Нафтогаз України» (без урахування тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки/націнки постачальника) протягом січня - березня 2020 року становила 3998,00 грн без ПДВ за 1000 м³, що на 274,76 грн або **на 6,43 % менше** за ціну, що закладена до встановлених Рішенням² тарифів (4272,76 грн без ПДВ за 1000 м³).
- (200) Однак, як вже було зазначено у пункті 176 цього рішення, за інформацією **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, наданою листами від 19.08.2020 № 2091/08 (вх. Відділення від 25.08.2020 № 60-01/3128) та від 17.02.2021 № 399/05 (вх. Відділення від 19.02.2021 № 60-01/911), Підприємство **не здійснювало перерахунки нарахувань плати споживачам** за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019/2020 років.

5.3. Щодо тарифів, встановлених рішенням Вишгородської районної ради від 22.02.2020 № 777-43-VII

- (201) У зв'язку із тим, що протягом жовтня - грудня 2019 року та січня 2020 року було відшкодовано **включену до Рішення² статтю «витрати на покриття витрат»**, Підприємство здійснило коригування тарифу на теплову енергію, а саме його зменшення на 129,01 грн/Гкал або 9,3 %, та звернулось до голови Вишгородської районної ради листом від **10.02.2020 № 226/05** щодо коригування тарифу на теплову енергію, її виробництва, транспортування та постачання для потреб населення, шляхом вилучення зі структури тарифу витрат, які виникли протягом періоду розгляду розрахунків тарифів на теплову енергію, встановлення та їх оприлюднення.
- (202) Також, **«Інформація, доступ до якої обмежено»** розмістило у районній газеті «Слово» від 15.02.2020 № 7 (5231) повідомлення про намір зміни вказаних тарифів.
- (203) Рішенням Вишгородської районної ради від **20.02.2020 № 777-43-VII** (далі – Рішення⁴) було встановлено тарифи **«Інформація, доступ до якої обмежено»** у розмірі: - на теплову енергію для населення (без ПДВ) – 1235,99 грн за 1 Гкал; - на послугу з централізованого опалення для населення (з ПДВ) у тому числі: - з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії – 1502,66 грн за 1 Гкал; - без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії – 46,77 грн/м².
- (204) Рішення⁴ опубліковане в районній газеті «Слово» від 29.02.2020 № 51 (5223), набуло чинності через 15 днів з дня його офіційного оприлюднення в друкованих засобах масової інформації, що розповсюджуються по всій території Вишгородського району, тобто тарифи вступили в дію з **16.03.2020**.
- (205) При цьому, листом від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надало інформацію щодо ціни природного газу, врахованого у встановлених Рішенням⁴ тарифах, та цін, за якими здійснювалось фактичне постачання природного газу протягом періоду дії вказаних тарифів (без урахування тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки/націнки постачальника), яка наведена у таблиці 4. На підтвердження наведеної інформації Підприємство надало копії відповідних договорів у з НАК «Нафтогаз України» та додаткових угод до них.

Таблиця 4

Рішення органу місцевого самоврядування та період його дії	Ціна природного газу, включена до тарифу (грн без ПДВ за 1000 м ³)	Реквізити та період дії договору/ додаткової угоди на постачання природного газу	Фактична ціна постачання природного газу (грн без ПДВ за 1000 м ³)
Рішення ⁴ - з 16.03.2020 по 31.10.2021	4272,76	Додаткова угода від 23.03.2020 № 7; додаткова угода від 23.04.2020 № 8 до договору від 20.09.2019 № 5065/1920-ТЕ-17; договір від 23.09.2020 № 20/21-1072-ТЕ-17; додаткова угода	березень 2020 - 3396,00; квітень 2020 - 2897,00; жовтень 2020 - 5374,10; листопад 2020 - 5375,37; грудень 2020 - 6103,10; січень 2021 - 7331,45; лютий 2021 - 6841,15; березень 2021 - 6279,77; квітень 2021 - 6522,86 середня ціна - 5568,98

		від 26.10.2020 № 1; додаткова угода від 23.11.2020 № 2; додаткова угода від 22.12.2020 № 3; додаткова угода від 29.01.2021 № 4; додаткова угода від 26.02.2021 № 5; додаткова угода від 26.03.2021 № 7; додаткова угода від 28.04.2021 № 8	
--	--	--	--

- (206) Тобто, Рішення⁴ було прийнято органом місцевого самоврядування, який **втратив свої повноваження в частині встановлення тарифів на послуги з централізованого опалення (у тому числі шляхом коригування) з 01.05.2019, у зв'язку із введенням в дію Закону².**
- (207) Одночасно необхідно звернути увагу на те, що у наданій Підприємством пояснювальній записці до встановлених Рішенням⁴ тарифів не була зазначена інформація про необхідність врахування у структурі цих тарифів прибутку **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, отриманого у період з **01.02.2020 по 15.03.2020** внаслідок відшкодування статті «витрати на покриття витрат», що була включена до встановлених Рішенням³ тарифів.
- (208) Крім того, до структури встановлених Рішенням⁴ тарифів було включено статтю «витрати на оплату праці з відрахуванням на соціальні заходи без потреб власних ТЕЦ, ТЕС, АЕС, КГУ» в розмірі 28586,14 тис. грн на рік або 355,20 грн/Гкал, тобто у такому ж розмірі який було включено до Рішення³, що **на 183,07 % вище**, ніж було включено до затверджених Рішенням¹ тарифів (10098,42 тис. грн на рік або 125,48 грн/Гкал). Водночас, як же було вказано у пункті 190 цього рішення, з огляду на втрату з 01.05.2019 у Вишгородської районної ради повноважень встановлювати (коригувати) тарифи на послуги з централізованого опалення, відшкодування збільшення витрат **«Інформація, доступ до якої обмежено»** на оплату праці та соціальні заходи мало бути здійснено за рахунок коштів місцевого бюджету, а **не шляхом встановлення нових тарифів** на послуги з централізованого опалення.

5.4. Антиконтрентні наслідки дій відповідача

- (209) Листом від 19.11.2021 № 2515/08 (вх. Відділення від 25.11.2021 № 60-01/5664) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надало інформацію про обсяг наданих Підприємством послуг з централізованого опалення протягом опалювальних періодів 2019/2020 та 2020/2021 років, яка наведена у таблиці 5.

Таблиця 5

Рішення Вишгородської районної ради	Тариф, грн/Гкал	Обсяг	
		Гкал	тис. грн
Рішення ² 01.10.2019 - 05.01.2020	1 752,12	22 850,91	40 037,54
Рішення ³ 06.01.2020 - 15.03.2020	1 657,47	25 300,078	41 934,12

Рішення ⁴	1 502,66	74 649,176	112 172,33
16.03.2020 - 31.10.2021			

- (210) В той же час, за інформацією *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, наданою листами від 19.11.2021 № 2515/08 (вх. Відділення від 25.11.2021 № 60-01/5664), від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988) та від 10.10.2024 № 1920/08 (вх. Відділення від 15.10.2024 № 60-01/4055), Підприємство втратило статус виконавця послуг з централізованого опалення в межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у серпні 2021 року, а також почало надавати послуги з постачання теплової енергії в *«Інформація, доступ до якої обмежено»* з листопада 2021 року на підставі укладеного відповідно до вимог Закону² Публічного договору.
- (211) Отже, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* припинило застосувати економічно необґрунтовані тарифи на послуги з централізованого опалення, що не були затверджені органом, уповноваженим здійснювати встановлення таких тарифів, тобто порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено.
- (212) При цьому, застосування *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у період з 23.09.2019 по 31.07.2021 (протягом якого Підприємство залишалось єдиним виконавцем послуг з централізованого опалення у вищенаведених населених пунктах) економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого опалення, що не були затверджені органом, уповноваженим здійснювати встановлення таких тарифів, а також не здійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років, було б неможливим за умови існування значної конкуренції на відповідному ринку, адже в такому випадку споживачі мали б можливість вільно обирати між кількома виконавцями таких послуг та, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця.
- (213) У разі відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого опалення в межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), і, як наслідок, відсутності у споживачів *«Інформація, доступ до якої обмежено»* альтернативи щодо придбання послуг з централізованого опалення, зазначені дії призвели до ущемлення інтересів споживачів і наслідків такого ущемлення (сплата споживачами завищеної вартості послуг з централізованого опалення).

4. Кваліфікація дій відповідача

- (214) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (215) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.
- (216) Таким чином, застосування **«Інформація, доступ до якої обмежено»** у період з 23.09.2019 по 31.07.2021 економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого опалення, що не були затверджені органом, уповноваженим здійснювати встановлення таких тарифів, а також не здійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років, є порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

5. Заперечення відповідача та їх спростування

- (217) Листом від 10.10.2024 № 1920/08 (вх. Відділення від 15.10.2024 № 60-01/4055) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надало заперечення до змісту Подання.

5.1. Щодо територіальних та часових меж досліджуваного ринку

- (218) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** заперечило, що воно у період з травня 2019 року по жовтень 2021 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах «Інформація, доступ до якої обмежено», де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам). Свою позицію Підприємство обґрунтовує тим, що відповідно до рішень Вишгородської районної ради від 03.08.2021 № 146-12-VIII, № 147-12-VIII, № 148-12-VIII та № 149-12-VIII теплові мережі зазначених вище населених пунктів були передані Пірнівській сільській територіальній громаді, Петрівській сільській територіальній громаді, Димерській селищній територіальній громаді та Бучанській міській територіальній громаді відповідно. Інших заперечень щодо вказаних у Поданні територіальних та часових меж досліджуваного ринку «Інформація, доступ до якої обмежено» не надало.
- (219) Стосовно наведених заперечень Підприємства необхідно зазначити, що вказані у Поданні територіальні та часові межі досліджуваного ринку були визначені Відділенням на підставі інформації **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, наданій листом від 22.07.2024 № 1129/08 (вх. Відділення від 26.07.2024 № 60-01/2988), в якому Підприємство повідомило, що його діяльність з надання послуг з централізованого опалення у період з січня 2018 року по дату початку дії Публічного договору розповсюджувалася на територіальні межі таких населених пунктів: **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.
- (220) Водночас, ознайомившись із рішеннями Вишгородської районної ради від 03.08.2021 № 146-12-VIII, № 147-12-VIII, № 148-12-VIII та № 149-12-VIII, розміщеними на її офіційному вебсайті за посиланням <https://vyshrada.gov.ua/>, Відділення погоджується із наданими Підприємством запереченнями в цій

частині. У зв'язку з чим, часові межі досліджуваного ринку скориговано наступним чином.

- (221) Протягом періоду з травня 2019 року по липень 2021 року *«Інформація, доступ до якої обмежено»* залишалось єдиним виконавцем послуг з централізованого опалення у *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).
- (222) Таким чином, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у період з травня 2019 року по липень 2021 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

5.2. Щодо наявності судової практики з порушених питань

- (223) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* зазначило, що питання правомірності прийняття після 01 травня 2019 року Вишгородською районною радою рішень про затвердження (коригування) тарифів на послуги з централізованого опалення та їх застосування Підприємством підтверджується судовими рішеннями у справах № 320/9907/20, № 320/6779/20 та № 320/10303/20.
- (224) Наведені заперечення Підприємства не можуть бути прийняті до уваги, оскільки підставами розгляду судовими інстанціями справ № 320/9907/20, № 320/6779/20 та № 320/10303/20 були результати проведення Головним управлінням Держпродспоживслужби в Київській області у 2020 році позапланової перевірки дотримання *«Інформація, доступ до якої обмежено»* вимог щодо формування та встановлення державних (регульованих цін) та надання відповідних приписів про виконання законних вимог щодо усунення порушень порядку формування, встановлення та застосування державних (регульованих) цін.
- (225) Разом з тим, встановлення порушення конкурентного законодавства є виключною компетенцією органу Антимонопольного комітету України, а оцінка прийнятих органами Антимонопольного комітету України рішень є компетенцією суду у визначених законом випадках (постанови Верховного Суду від 16.06.2022 у справі № 910/5082/20, від 25.06.2020 та від 12.08.2021 у справі № 910/11579/18). Отже, дотримання Підприємством вимог конкурентного законодавства під час застосування економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого опалення, встановлених рішеннями Вишгородської районної ради від 20.08.2019 № 649-39-VII, від 20.08.2019 № 649-39-VII та від 20.02.2020 № 777-43-VII, а також не здійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років, не було предметом розгляду судовими інстанціями справ № 320/9907/20, № 320/6779/20 та № 320/10303/20.
- (226) При цьому, за результатами розгляду справи № 106/60/122-рп/к.20 Відділенням встановлено, що застосування *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у період з 23.09.2019 по 31.07.2021 економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого опалення, що не були затверджені органом, уповноваженим здійснювати встановлення таких тарифів, а також не здійснення перерахунків

нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років, є порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5.3. *Щодо обов'язковості положень Постанови № 1082 та Правил № 630*

- (227) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* зазначило, що здійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років, відповідно до Постанови № 1082 та пунктів 31, 50 Правил № 630 є правом, а не обов'язком виконавця таких послуг.
- (228) Наведені заперечення Підприємства не можуть бути прийняті до уваги, оскільки Постанова № 1082 була прийнята Кабінетом Міністрів України з метою захисту прав споживачів теплової енергії та комунальних послуг.
- (229) Пунктом 1 Постанови № 1082 було внесено зміни до Правил № 630 та Правил № 1198, шляхом доповнення цих правил розділами «Особливості нарахування (визначення) плати за послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку із зміною ціни природного газу для виконавця цих послуг» та «Особливості нарахування (визначення) плати за теплову енергію для споживачів у зв'язку із зміною ціни природного газу для теплопостачальної організації» відповідно.
- (230) Водночас, можливість самостійного прийняття теплопостачальною організацією (виконавцем послуг з централізованого опалення) рішення про зміну нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у разі зменшення ціни природного газу, як складової економічно обґрунтованих витрат на надання таких послуг, **без внесення змін до діючого тарифу**, не лише не суперечить положенням Закону² та Порядку № 869, а навпаки прямо передбачена ними.
- (231) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (232) При цьому, відсутність будь-яких правил, положення чи методики такого перерахунку у спірному питанні **не може ставити споживачів теплової енергії/ послуг з централізованого опалення у залежність не від верховенства права, а від волі монополіста, яка з огляду на норми законодавства про захист економічної конкуренції не може бути абсолютною**.
- (233) Займаючи у період з травня 2019 року по липень 2021 року монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані теплові мережі, які закріплені за *«Інформація, доступ до якої обмежено»* на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), Підприємство допустило занадто широке й довільне розуміння (тлумачення) дискреції у питанні здійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років. Водночас, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* не враховано допустимих

законних меж своїх повноважень та об'єктивних й розумних критеріїв для забезпечення споживачів його послуг від свавілля, несправедливості, непрогнозованості своїх дій.

- (234) Аналогічна правова позиція викладена у постановках Верховного Суду від 20.06.2023 у справі № 904/2888/22 та від 18.01.2024 у справі № 910/1599/23, предметом розгляду яких була бездіяльність теплопостачальних організацій щодо здійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за надані послуги, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років.
- (235) Інші заперечення Підприємства щодо економічної необґрунтованості його тарифів на послуги з централізованого опалення не спростовують висновків Відділення, наведених у Поданні.

6. Остаточні висновки у справі

- (236) Отже, зібраними у справі № 106/60/122-рп/к.20 доказами доводиться, а запереченнями відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що застосування **«Інформація, доступ до якої обмежено»** у період з 23.09.2019 по 31.07.2021 економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого опалення, що не були затверджені органом, уповноваженим здійснювати встановлення таких тарифів, а також не здійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років, є порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

7. Визначення розміру штрафу

- (237) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.
- (238) Абзацом четвертим пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» від 09.08.2023 № 3295-IX передбачено, що справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим законом (01.01.2024), розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим законом.
- (239) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» [в редакції закону, чинній до 01.01.2024] за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції

(товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

- (240) Частиною шостою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що рішення про накладення штрафів у розмірах понад чотири тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян приймаються виключно Антимонопольним комітетом України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України на їх засіданнях.
- (241) Відповідно до звіту про фінансові результати чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) **«Інформація, доступ до якої обмежено»** за 2023 рік становить **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.
- (242) При визначенні розміру штрафу Відділенням враховано наступні обставини:
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку **«Інформація, доступ до якої обмежено»** Відділенням виявлено вперше;
 - порушення припинено.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» [в редакції закону, чинній до 01.01.2024], пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (із змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (із змінами) [в редакціях, що були чинні до 01.01.2024], адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що **«Інформація, доступ до якої обмежено»** (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація, доступ до якої обмежено»**; **«Інформація, доступ до якої обмежено»**) у період з травня 2019 року по липень 2021 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

2. Визнати застосування **«Інформація, доступ до якої обмежено»** (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація, доступ до якої обмежено»**; **«Інформація, доступ до якої обмежено»**) у період з 23.09.2019 по 31.07.2021 економічно необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого опалення, що не були затверджені органом, уповноваженим здійснювати встановлення таких тарифів, а також не здійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за послуги з централізованого опалення, у зв'язку із зміною ціни природного газу протягом опалювальних періодів 2019/2020 років, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані теплові мережі, які закріплені за Підприємством на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання

таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*; *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) штраф у розмірі 50 000 (п'ятдесят тисяч) гривень.

Відповідно до абзацу першого частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» [в редакції закону, чинній до 01.01.2024] особа на яку накладено штраф рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Згідно з частиною тринадцятою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу та пені суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу, пені.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» заявник, відповідач, третя особа мають право повністю або частково оскаржити рішення органу Антимонопольного комітету України, передбачене статтею 48 цього закону, до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Зазначений строк не підлягає поновленню.

**Голова адміністративної колегії –
в.о. голови відділення**

Андрій КАШНИКОВИЧ